

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 6017200089
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6017200089.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: E. Y., nar. XX. D. XXXX, trvale bytom C. XX, K., prechodne D. B. XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, v konaní o preskúmanie rozhodnutia Generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 21. decembra 2016, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. decembra 2017, č. k. 20Sa/10/2017-26, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. decembra 2017, č. k. 20Sa/10/2017-26, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č. k. 20Sa/10/2017-26 zo dňa 14. decembra 2017 postupom podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d) a e) v spojení s § 191 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie Generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 21. decembra 2016 a vec vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne - ústredie č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 14. októbra 2016, ktorým rozhodla tak, že žalobcovi podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“ lebo „ZoSP“) zvýšila invalidný dôchodok od 11. júla 2016 na sumu 217,10 Eur mesačne, pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen zo dňa 25. augusta 2016 je žalobca podľa § 71 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. invalidný s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 55 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že otázka vzniku invalidity u žalobcu bola vyriešená v

roku 2008, keď mu bol priznaný rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 02.07.2008 invalidný dôchodok od 28.12.2007. Predmetom tohto súdneho prieskumu bolo rozhodnutie, ktorým došlo k zvýšeniu invalidného dôchodku, avšak podľa názoru žalobcu nie v dostatočnom rozsahu v dôsledku nesprávne zistenej miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

3. Správny súd konštatoval, že v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného o dávkach sociálneho poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 13 ods. 2 písm. b) bod 1. ZoSP) je nevyhnutnou požiadavkou dôsledné objasnenie zdravotného stavu žiadateľa o dávku z hľadiska zachovania miery jeho pracovnej spôsobilosti. Dokazovanie v tomto smere sa vykonáva v zmysle § 196 a nasl. ZoSP, pričom jednými z dôkazov sú aj odborné posudky vydané v rámci lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia, ktorá zahŕňa aj posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 153 ods. 3 písm. a) ZoSP). Súdy v rámci správneho súdnictva nemajú oprávnenie na to, aby vyslovovali záver o tom, či ide o invalidnú osobu, ani nevyslovujú odborný záver ohľadom medicínskych otázok. Posudzujú len to, či posudky ako podklad rozhodnutia o nároku na invalidný dôchodok sú úplné, objektívne, logické a presvedčivé, a či ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárskejších vyšetrení (rozhodnutie NS SR sp. zn. 9Sžso/16/2014 zo dňa 28.10.2015).

4. V intenciách vysloveného právneho názoru NS SR, správny súd posudzoval závery v lekárskejších posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia jednotlivých organizačných zložiek Sociálnej poisťovne, ktoré boli podkladom prvostupňového rozhodnutia a rozhodnutia žalovaného o odvolaní. Podľa § 135 ods. 1, 2 SSP bol pre správny súd rozhodujúci stav v čase, kedy bolo právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy, t. j. 29.12.2016.

5. Podkladom prvostupňového rozhodnutia sa stal odborný posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen zo dňa 25.08.2016, podľa ktorého je rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobcu choroba zmyslových orgánov, postihnutie sluchu, obojstranná praktická hluchota - kapitola VII, oddiel B, položka 2 (prílohy č. 4 k ZoSP), za ktoré posudkový lekár určil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 %. Zároveň navýšil mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti o 10 % za pridružené zdravotné postihnutie: choroby podporného a pohybového aparátu, dorzopatie a spondylopatie, degeneratívne zmeny na chrčtici a medzistavcových platničkách s miernym funkčným postihnutím - kapitola XV, oddiel E, položka 3, písm. b). Z posudku vyplýva, že žalobca je dlhodobo sledovaný ORL lekárom pre obojstrannú stratu sluchu, ktorá je hodnotená ako praktická hluchota. Posudkový lekár posudzoval aj odborný nález z ORL vyšetrenia zo dňa 02.02.2016, v ktorom je konštatovaná celková strata sluchu žalobcu podľa Fowlera na 97,8 %. Posudkový lekár v posudku uviedol, že na základe kombinácie uvedených ochorení, t. j. rozhodujúceho zdravotného postihnutia a pridruženého postihnutia už nie je miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 %, ale je 55 %, s dátumom zmeny miery poklesu od 11.07.2016, t. j. odo dňa žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku.

6. V odvolacom konaní posudkový lekár sociálneho poistenia SP, ústredia v posudku zo dňa 07.12.2016 dospel k rovnakým záverom. Zohľadňoval ORL vyšetrenie zo dňa 02.02.2016, ortopedické vyšetrenie zo dňa 04.04.2016. Určil to isté rozhodujúce zdravotné postihnutie, ku ktorému priradil 45 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ako aj to isté pridružené zdravotné postihnutie, v dôsledku ktorého navýšil percentuálnu mieru poklesu pracovnej spôsobilosti o 10 %, t. j. stanovil celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 55 %.

7. Nebolo spornou skutočnosťou, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobcu je porucha sluchu, ktorá sa hodnotí v percentách podľa Fowlera na frekvencii 500 - 4000 Hz. Pod úplnou hluchotou sa rozumie strata počutia 100 %, praktickou hluchotou 85 až 90 %. V prílohe č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. je percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia určená tak, že podľa kapitola VII, oddiel B, položka 1 je za obojstrannú úplnú hluchotu (100 % podľa Fowlera) určená miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 50 % a podľa kapitoly VII, oddiel B,

položka 2 je pri obojstrannej praktickej hluchote (viac ako 85 % až 90 % podľa Fowlera) určená miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 45 %.

8. Žalobca v žalobe namietal, že posudkovými lekármi mu nebolo zohľadnené to, že trpí obojstrannou úplnou hluchotou, podľa vyšetrenia ORL zo dňa 02.02.2016 v rozsahu 100 % na ľavé ucho a v rozsahu 97,1 % na pravé ucho.

9. Správny súd uviedol, že je zrejmé, že stav hluchoty žalobcu zodpovedá miere poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v rozsahu 50 %. Napriek tomu posudkový lekár v posudku stanovil 45 % s odkazom na použitie položky 2, oddielu B, kapitoly 7, prílohy č. 4 k ZoSP.

10. Podľa názoru správneho súdu z odôvodnenia lekárskeho posudku zo dňa 07.12.2016 ani z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného nie je zrejmá úvaha pri určení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Z posudku je zrejmé len to, že posudkový lekár zohľadňoval ORL vyšetrenie zo dňa 02.02.2016, vyplýva to aj z odôvodnenia žalovaného, ako aj z konštatovania žalovaného vo vyjadrení k žalobe, avšak nie je zrejmé, ako sa vyporiadal s týmto nálezom posudkový lekár, a tiež nie je zrejmé, ako bol žalovaným vyhodnotený tento posudok ako jeden z dôkazov, čo je v rozpore s ustanovením § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutie žalovaného v tomto smere je nedostatočne odôvodnené, čo spôsobuje jeho nezrozumiteľnosť. Rozhodnutia by mali byť odôvodňované tak, aby boli zrozumiteľné v prvom rade pre účastníkov konania. To, že žalobcovi nie je zrejmé, prečo bola určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u neho v rozsahu 45 % za rozhodujúce zdravotné postihnutie, a nie 50 %, napriek tomu, že má obojstrannú úplnú hluchotu, vyplýva zo samotnej žaloby.

11. Z dôvodu vyššie uvedeného správny súd považoval posudky, na podklade ktorých bolo vydané tak prvostupňové rozhodnutie, ako aj rozhodnutie v odvolacom konaní za nepresvedčivé. Ich závery nekorešponujú s nálezom v odbornom lekárskom vyšetrení ORL zo dňa 02.02.2016, z ktorého vyplýva, že minimálne k tomuto dňu žalobca trpel ochorením, ktoré zodpovedá miere poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v rozsahu 50 % u rozhodujúceho zdravotného postihnutia. Ak žalovaný v čase rozhodovania (21.12.2016) konštatoval, že bolo posudkovým lekárom zohľadnené aj lekárske vyšetrenie zo dňa 02.02.2016, mal náležite, zrozumiteľne odôvodniť ako bolo zohľadnené, teda odôvodniť, prečo nebolo vychádzané zo záverov tohto lekárskeho vyšetrenia (napr. vzhľadom na dobu zhoršenia zdravotného stavu - ak mal za to, že netrval dlhšie ako 1 rok v zmysle § 71 ods. 2 ZoSP).

12. Správny súd mal za to, že zdravotný stav žalobcu nebol posúdený objektívne a komplexne. V súlade s § 195 ods. 1 ZoSP organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na tento účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie. V súlade s § 195 ods. 3 citovaného zákona je Sociálna poisťovňa povinná pri posudzovaní veci objasniť rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti, a to bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech účastníka konania. Vzhľadom na to, že sa jednalo o zvýšenie invalidného dôchodku a bolo zrejmé, že žalobca dlhodobo trpí ochorením sluchu, pričom sa jedná o plynule zhoršujúci sa zdravotný stav, čo vyplýva aj z posudku posudkového lekára, bolo potrebné zaoberať sa otázkou, kedy došlo k zhoršeniu sluchu u žalobcu nad 90 %, čo zodpovedá miere poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 50 %, čo mohlo byť už aj pred vyšetrením dňa 02.02.2016. Je zrejmé, že žalovaný vychádzal pri rozhodovaní len z výsledkov vlastnej posudkovej činnosti Sociálnej poisťovne. Správny súd poznamenal, že v konaní o priznanie dávky, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom je orgán sociálneho poistenia povinný vykonať všetky dôkazy potrebné pre riadne zistenie skutočného stavu veci, a to aj vrátane prípadného dokazovania súdnym znalcom v zmysle § 196 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. (porovnaj závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1So/10/2005 zo dňa 28.03.2005 a ďalšie).

13. Z uvedených dôvodov správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 1 písm. d) a e) SSP v spojení s § 191 ods. 4 SSP.

14. Pokiaľ žalobca namietal, že za pridružené ochorenia bola navýšená jeho miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť len o 10 %, správny súd uviedol, že v zmysle zákona o sociálnom

poistení sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje len na základe rozhodujúceho zdravotného postihnutia, t. j. jednej diagnózy s možným prihliadnutím na závažnosť aj ostatných ochorení, ale jednotlivé percentá miery poklesu sa nesčítavajú (§ 71 ods. 6, 7 ZoSP). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť však možno navýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Preto táto žalobná námietka žalobcu nebola dôvodná.

15. Žalobcovi, ktorý v konaní mal úspech, správny súd priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, aplikujúc ustanovenie § 167 ods. 1 SSP. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 175 ods. 2 SSP.

II.

Kasačná sťažnosť

16. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla v nej, že napadnutým rozhodnutím generálneho riaditeľa žalovanej, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie žalovanej vydané na základe neformálnej žiadosti žalobcu o prehodnotenie zdravotného stavu zo dňa 11. júla 2016, bola žalobcovi podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. od 11. júla 2016 zvýšená suma invalidného dôchodku na 217,10 Eur, pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia žalovanej, pobočky Zvolen zo dňa 25. augusta 2016 je žalobca invalidný podľa § 71 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu bola posudkovým lekárom sociálneho poistenia žalovanej, pobočky Zvolen určená už nie na 45 %, ale na 55 % od 11. júla 2016.

17. Zdravotný stav žalobcu bol v rámci odvolacieho konania posúdený organizačnými zložkami žalovanej dňa 09. novembra 2016 a dňa 07. decembra 2016. Posudkový lekár sociálneho poistenia žalovanej, ústredie so sídlom v Banskej Bystrici posúdil zdravotný stav žalobcu dňa 07. decembra 2016 so záverom, že dôvodom uznania a pretrvávania invalidity u žalobcu od roku 2007 je preukázaná porucha sluchu. Porucha sluchu sa zhoršovala napriek pravidelnej liečbe na ORL až dosiahla úroveň praktickej hluchoty, čomu zodpovedá stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V ostatnom období sa zvýraznili pohybové ťažkosti podmienené bolesťami chrčtice pri verifikovaných degeneratívnych zmenách (CT LS chrčtice) a bolesti bedrových kĺbov. Pre uvedené ťažkosti bol žalobca v apríli 2016 na ortopedickej ambulancii. Uvedené pohybové problémy sú zohľadnené v percentuálnom zvýšení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z., nakoľko samostatne tieto ochorenia v zmysle citovaného odborného nálezu nedosahujú vyššie percento ako rozhodujúce ochorenie. V odvolacom konaní bolo lekárskou správou z ORL vyšetrenia zo dňa 02. februára 2016, lekárskou správou z ortopedického vyšetrenia zo dňa 04. apríla 2016, ako aj vlastným vyšetrením žalobcu posudkovým lekárom sociálneho poistenia žalovanej, ústredie so sídlom v Banskej Bystrici preukázané, že rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu žalobcu - choroby zmyslových orgánov, sluch, obojstranná praktická hluchota (viac ako 85 % - 90 % podľa Fowlera, viac ako 70 dB) - podľa kapitola VII, oddielu B, položky 2 prílohy č. 4 k zák. č. 461/2003 Z.z., zodpovedá miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 % a za iné zdravotné postihnutia (pridružené ochorenia - bolesť chrčtice dorzalgia) patrí zvýšenie percentuálnej miery podľa § 71 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z. o 10 %, na celkových 55 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely invalidity je pri poruchách sluchu určená v prílohe č. 4 k zák. č. 461/2003 Z.z., podľa zistenej celkovej straty sluchu podľa Fowlera. Strata sluchu sa hodnotí pri použití načúvacieho prístroja. V lekárskej správe z ORL vyšetrenia zo dňa 02. februára 2016 sa uvádza, že strata sluchu žalobcu podľa Fowlera na pravom uchu je 97,1 % a na ľavom uchu 100 %, teda celková strata sluchu žalobcu je 97,8 % a v závere je uvedený: hypacusis perceptiva bilat. gravis - praktická

hluchota. V uvedenej lekárskej správe nie je uvedené, tak ako to uvádza žalobca, a ako uvádza aj krajský súd vo svojom rozsudku, že žalobca trpí obojstrannou úplnou hluchotou. Pri obojstrannej úplnej hluchote by musela byť strata sluchu podľa Fowlera na pravom uchu, ako aj na ľavom uchu 100 %.

18. Nakoľko podľa lekárskej správy z ORL vyšetrenia zo dňa 02. februára 2016 bola dokázaná praktická hluchota, posudkoví lekári sociálneho poistenia žalovanej nemohli poruchu sluchu žalobcu zaradiť podľa prílohy č. 4 k zák. č. 461/2003 Z.z. do kapitoly VII - choroby zmyslových orgánov, oddielu B - sluch, položky 1 - obojstranná úplná hluchota (100 % podľa Fowlera, 100 dB) s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, nakoľko žalobca takouto poruchou sluchu netrpí. Žalovaná trvala na tom, že posudkoví lekári sociálneho poistenia žalovanej stanovili mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu správne, a to na základe preukázaného zdravotného stavu žalobcu, predložených odborných lekárskejších správ a nálezov a v súlade s prílohou č. 4 k zák. č. 461/2003 Z.z.

19. Krajský súd v rozsudku poukázal na skutočnosť, že závery odborných posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia žalovanej nekorešponujú s nálezom v lekárskej správe z ORL vyšetrenia zo dňa 02. februára 2016, z ktorého vyplýva, že minimálne k tomuto dňu žalobca trpel ochorením, ktoré zodpovedá miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50 % za rozhodujúce zdravotné postihnutie, avšak podľa predmetnej lekárskej správy vyplýva, že strata sluchu podľa Fowlera žalobcu na pravom uchu je 97,1 % a na ľavom uchu 100 %, teda celková strata sluchu žalobcu je 97,8 % a v závere je uvedené: hypacusis perceptiva bilat. gravis - praktická hluchota, t. j. nejde o obojstrannú úplnú hluchotu, za ktorú by patrilo stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. decembra 2017, č. k. 20Sa/10/2017-26, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej bola podaná dôvodne.

22. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 24. júla 2019 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

23. Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

24. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

25. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

26. Z administratívneho spisu kasačný súd zistil, že na základe žiadosti žalobcu o priznanie invalidného dôchodku mu bol priznaný rozhodnutím žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02. júla 2008 invalidný dôchodok od 28. decembra 2007. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o zamietnutí odvolania žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktorým mu bol

podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. zvýšený invalidný dôchodok od 11. júla 2016 na sumu 217,10 Eur mesačne, pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen zo dňa 25. augusta 2016 je žalobca podľa § 71 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. invalidný s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 55 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

27. Krajský súd v napadnutom rozsudku poukazoval na tú skutočnosť, že závery lekárskeho posudku nekorešponujú s nálezom v odbornom lekárskom vyšetrení ORL zo dňa 02. februára 2016, z ktorého vyplýva, že minimálne k tomuto dňu žalobca trpel ochorením, ktoré zodpovedá miere poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v rozsahu 50 % u rozhodujúceho zdravotného postihnutia. Z predloženého súdneho spisu však nevyplýva, že krajský súd týmto nálezom disponoval, pričom žalovaná naopak poukazuje na to, že v uvedenom náleze bola u žalobcu dokázaná praktická hluchota, a teda poruchu sluchu žalobcu nebolo možné zaradiť pod obojstrannú úplnú hluchotu.

28. Podľa § 139 ods. 2 SSP, v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

29. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 SSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

30. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

31. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40 z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu) v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

32. Najvyšší súd uvádza, že vo veciach dávkových je relevantným podkladom, z ktorého žalované

správne orgány vychádzajú (a v rámci súdneho prieskumu aj následne správny súd) dávkový spis. V prípade, ak je predmetom konania invalidný dôchodok, ako jedna z dávok sociálneho zabezpečenia, je súčasne zásadným podkladom posudkový spis obsahujúci všetky relevantné listiny zaznamenávajúce postup posudkových lekárov sociálneho poistenia. Sú v ňom založené všetky lekárske nálezy doložené účastníkom konania na účely zhodnotenia zdravotného stavu, ustáľovania rozhodujúceho zdravotného postihnutia a posudzovania miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorých posudkový lekár vychádza. Výsledky postupov posudkových lekárov sú následne vnesené do lekárskeho správ, z ktorých vyplýva pracovná, sociálna, rodinná, osobná anamnéza, terajšie ochorenia, liečba a subjektívne ťažkosti, podklady pre posúdenie zdravotného stavu na účely určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, tiež informácie podávané účastníkovi konania o všetkých skutočnostiach, ktoré sa týkajú posúdenia zdravotného stavu, posudku a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Záverom tieto lekárske správy obsahujú určenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia a k nemu zodpovedajúcu výslednú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyjadrenú percentuálnou hodnotou. Následne sa stávajú podkladom pre vyhotovenie rozhodnutia príslušnou organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne (§ 177 zákona č. 461/2003 Z.z).

33. V tomto type konania teda predstavuje posudkový spis z hľadiska posudzovania zdravotného stavu žiadateľa o túto dávku zásadný podklad pre vydanie rozhodnutia, v ktorom je jednoznačne zaznamenaný skutkový stav. Ak je teda predmetom konania preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, týkajúceho sa invalidného dôchodku, potom aj rozhodnutie musí byť založené na skutkových zisteniach majúcich pôvod v príslušnom posudkovom spise. Oboznámenie sa aj s touto súčasťou všeobecne chápaného administratívneho spisu (§ 105 ods. 2 písm. c/ SSP) je nevyhnutným predpokladom zistenia skutkového stavu veci. Súdny prieskum nemožno vykonať bez toho, aby sa správny súd oboznámil s predmetným posudkovým spisom. Správny súd má pri preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu nielen oprávnenie, ale najmä povinnosť poznať všetky skutočnosti plynúce z administratívneho spisu, pretože zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia alebo postupu správneho orgánu posudzuje z pohľadu skutkového stavu, ktorý existoval v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP).

34. Z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by príslušný posudkový spis bol k nemu pripojený; nevyplýva to ani z prehľadu obsahu administratívneho spisu. Rovnako zo súdneho spisu nevyplýva, že by si ho bol krajský súd dodatočne vyžiadal. Pokiaľ potom krajský súd nemal k dispozícii posudkový spis, nemohol náležite preskúmať, či príslušní posudkoví lekári postupovali v súlade so zákonom, či pri ustáľovaní svojich záverov prihliadali na všetky lekárske nálezy doložené účastníkom konania. Súdu v takom prípade chýbajú základné informácie o rozhodujúcich skutočnostiach majúcich vplyv na rozhodnutie o veci.

35. Z horeuvedených dôvodov kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

36. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu zabezpečiť posudkový spis, opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vyjadriť sa k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na prejednávajúcu vec, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovanej v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

37. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

38. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.